

Laukunkankaan lakkautetun nikkelikaivoksen ympäristövaikutusten selvittäminen

RAKYL 15.06.2022 § 102

Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Lehtitietojen mukaan Etelä-Savon ELY-keskus on selvittänyt Laukunkankaalla sijaitsevan kaivosalueen pintavesien laatua. Vaikka kaivosalue sijaitsee osin ja tuhottu ympäristö pääosin Savonlinnan kaupungin puolella, ELY-keskus ei ole toimittanut selvityksen tuloksiaan Savonlinnan kaupungille edes tiedoksi. Kuntaraja pitäisi olla myös ELY-keskuksen kartoilla näkyvissä.</p> <p>Tämä on epäkorrektia toimintaa ottaen huomioon, että Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelujen kustannuksellaan ottamien näytteiden tulokset ovat välittömästi toimitettu ELY-keskuksen käyttöön. Koska molemmat ovat käyttäneet samaa konsulttiyritystä, tulosten luotettavuutta ei voida kyseenalaistaa.</p> <p>Nimenomaan Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelujen näytteiden tulokset Savonlinnan kaupungin alueelta vuosi sitten paljastivat Outokumpu Mining Oy:n laittoman toiminnan ja laiminlyönnit, jotka ovat johtaneet ympäristön tilan pilaantumiseen alueella.</p> <p>Tulosten seurauksen kävi ilmi myös ELY-keskuksen oman seurantatoiminnan olemattomuus Etelä-Savon merkittävimmän malminrikastustoiminnan suhteen. Vaikuttaa siltä, että juuri tämän vuoksi ELY-keskus tietoisesti puhuu vain Enonkosken kaivosalueesta häivyttäen Savonlinnan asianosaisuuden pois.</p> <p>Todettakoon, että Etelä-Savon ELY-keskuksen ottamat ympäristönäytteiden analyysitulokset ovat julkista tietoa. ELY-keskus ei voi tuottaa salassa pidettävää ympäristötietoa vain yritystoiminnan käyttöön sitä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille antamatta ottaen huomioon, että kyseessä on valtion ohjauksessa toimiva yhtiö.</p>
Yritysvaikutusten arviointi	Entisen kaivostoiminnan aiheuttaman ympäristötuhon kunnostamisella on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus sekä maansiirto- ja kuljetusyrittäjien että Haukiveden alueen matkailuyritystoiminnan kannalta.
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta pyytää Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena Etelä-Savon ELY-keskukselta käyttöönsä ne kaivosalueen ympäristössä tehtyjen tutkimusten tulokset, jotka ovat syntyneet ympäristönsuojelupalvelujen omien kesällä ja syksyllä 2021 tekemien tutkimusten jälkeen. Lisäksi lautakunta päättää kutsua tutkimuksista opinnäytetyön tehnyttä Ramboll Finland Oy:n näytteenottajaa

esittelemään tuloksia lautakunnan seuraavaan kokoukseen 3.8.2022 kaupunginhallituksen kokoushuoneeseen.

Lautakunta edellyttää, että kunnostamistyöt aloitetaan välittömästi toimenpiteillä, joilla voidaan myrkyllisten aineiden laitton pääsy ympäristöön saada loppumaan eikä vasta vuosien päästä. On huomattava, että vasta se, miten aiheutettu tuhoalue saadaan kunnostettua, vaatii huolellisen suunnitelman laadinnan ja sille aluehallintoviranomaisen myöntämän ympäristöluvan, ei se, millä toimenpiteillä myrkyllisten aineiden laitton pääsy ympäristöön saadaan heti loppumaan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet Etelä-Savon ELY-keskus
Ramboll Finland Oy

RAKYL 10.08.2022 § 123

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685,
matti.rautiainen@savonlinna.fi

Selostus Etelä-Savon ELY-keskus ei ole vastannut lautakunnan pyyntöön tutkimustulosten toimittamisesta (tilanne 15.7.2022).

Ramboll Finland Oy:n suunnittelija (näytteenottaja) on vastannut sähköpostitse 14.7.2022 mm. seuraavaa:

Olen tehnyt Laukunkankaan alueen tutkimukset Etelä-Savon ELY-keskukselle Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun harjoittelijana osana opinnäytetyötäni syys-joulukuussa 2021. Etelä-Savon ELY-keskuksen kanta tähän kutsuun oli, ettei minulla ole velvoitetta tulla esittelemään tutkimustuloksia Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnalle, koska olen toiminut ELY:n alaisuudessa vain harjoittelijana ja tämä työsuhde on päättynyt 31.12.2021. Lisäksi opinnäytetyötäni ei ole vielä hyväksytty, joten en katso että olisin velvoitettu esittelemään vielä keskeneräisen työn tuloksia julkisesti.

Näiden syistä johtuen katson perustelluksi kieltäytyä kutsusta tulla rakennus- ja ympäristölautakunnan kuultavaksi.

Koska opinnäytetyöni yhteydessä tuottamani tutkimustulokset ovat ELY:lle tuotettuna julkista tietoa, voin toimittaa kaikki tutkimustulokset ja ns. raakadatan Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnalle.

Ympäristöpäällikkö on pyytänyt 15.7.2022 sähköpostitse Ramboll Finland Oy:n suunnittelijaa toimittamaan julkisena tietona kaikki hänen opinnäytetyöni yhteydessä tuotetut tutkimustulokset ns. raakadatan rakennus- ja ympäristölautakunnan käyttöön.

Yritysvaikutusten arviointi	Entisen kaivostoiminnan aiheuttaman ympäristötuhon kunnostamisella on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus sekä maansiirto- ja kuljetusyrittäjien että Haukiveden alueen matkailuyritystoiminnan kannalta.
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Rautiainen Matti, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Päätösehdotus	Lautakunta päättää käsitellä asian seuraavan kokouksensa yhteydessä saatuaan opinnäytetyön yhteydessä tuotetut tutkimustulokset käyttöönsä.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
RAKYL 28.09.2022 § 154 858/11.03.03.02/2022	
Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Ramboll Finland Oy:n suunnittelijaa on toimittanut hänen opinnäytetyöni yhteydessä tuotetut tutkimustulokset rakennus- ja ympäristölautakunnan käyttöön. Näytteitä on otettu mm.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laukunkankaan suotovesiojasta - Särkijärveen laskevasta ojasta - Särkijärven laskupurosta <p>Tulosten mukaan näytteitä ei ole otettu Särkijärvestä eikä vuotavan rikastehiekkajätealtaan padon ympäristöstä Särkijärven suunnan suoalueelta eikä Sakastinpuron suunnan suoalueelta.</p> <p>Näytteenottokarttaan merkityn perusteella Laukunkankaan suotovesioja sijoittuu kaivosalueelle menevän tien ja Sortavalanjärven väliin paikkaan, jossa silmämääräisestikin on nähtävissä padon vuotovedet, kuten myös Särkijärven suunnan suoalueella ja Sakastinpuron suunnan suoalueella. Laukunkankaan suotovesiojassa näytteenottoajankohtana 27.10.2021 pH oli 3,1 ja sulfaatti 3200 mg/l.</p> <p>Särkijärveen laskevasta ojasta, läheltä Särkijärveä 22.9.2021 otetussa näytteessä pH oli 3,2 ja sulfaatti 820 mg/l.</p> <p>Särkijärven laskupurosta 22.9.2021 otetussa näytteessä pH oli 5,7 ja sulfaatti 190 mg/l.</p> <p>Särkijärveen laskeva oja osoittaa rikastehiekkajätealtaan padon vuodon jatkuvan Särkijärveen. Myös Särkijärven laskupuron pH on tasolla, joka ei mahdollista kalojen, ym. vesieliöstön elämää purossa.</p> <p>Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelujen tilauksesta kesällä 2021, myös Ramboll Finland Oy:n ottamat Särkijärven vesinäytteiden analyysitulokset osoittavat koko järven olevan tilassa, joka ei mahdollista kalojen, ym. vesieliöstön elämää järvessä.</p>

Sakastinpuron suunnan suoalueelta löytyy silmämääräisten havaintojen perusteella pintavesiä, joissa on nähtävissä rikastehiekkajätealtaan padon vuotavan myös sinne suuntaan. Tämän osoittavat myös ympäristönsuojelupalvelujen syksyllä 2021 tilaamien vesinäytteiden analyysitulokset. Opinnäytetyön yhteydessä 23.9.2021 otettu vesinäyte ”Oja Sakastinpuroon” osoittaa korkean sulfaattipitoisuuden 2800 mg/l, mutta pH on vain 7.

Ramboll Finland Oy:n suunnittelijan toimittamat opinnäytetyönsä yhteydessä tuotetut tutkimustulokset ovat nähtävillä kokouksessa.

Yritysvaikutusten arviointi Entisen kaivostoiminnan aiheuttaman ympäristötuhon kunnostamisella on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus sekä maansiirto- ja kuljetusyrittäjien että Haukiveden alueen matkailuyritystoiminnan kannalta.

Esittelijä Ympäristöpäällikkö Rautiainen Matti, 044 417 4685,
matti.rautiainen@savonlinna.fi

Päätösehdotus Lautakunta päättää todeta, että sen käyttöön saadut Ramboll Finland Oy:n suunnittelijan toimittamat opinnäytetyönsä yhteydessä tuotetut tutkimustulokset vahvistavat ympäristönsuojelupalvelujen kesällä ja syksyllä 2021 ottamien vesinäytteiden analyysitulosten kertoman rikastehiekkajätealtaan padon vuodoista joka suuntaan, joilla kaivosyhtiö on laittomasti pilannut ympäristöä Särkijärven ja Sakastinpuron suunnilla.

Lautakunta pitää opinnäytetyönsä yhteydessä tuotettuja tutkimustuloksia riittämättöminä, koska niissä ei ole kattavasti tutkittu Särkijärveä (ei vesinäytetutkimusta, ei pohjalietetutkimusta, ei kala- ja vesieliöstötutkimusta) eikä Särkijärven suunnan ojitettua suoaluetta. Näyttää siltä, että rikastehiekkajätealtaan pato vuotaa eniten juuri laittomaan Särkijärven suuntaan.

Myöskään Sakastinpuron suunnan suoaluetta ei ole kattavasti tutkittu (vain yksi näytepiste laajalla, osin ojitetulla suoalueella).

Lautakunta vaatii tutkimustoiminnan jatkamista kaivosalueen ympäristössä.

Lautakunnan mielestä ympäristön pilaamisen kriteerit täyttyvät laajalla alueella kaivosalueen ympäristössä, vaikka pilaamisen vaikutukset eivät olisi todennettavissa Haukivedellä asti. Kaivosyhtiöllä on ollut silloisten vesi- ja vesiylioikeuksien lupapäätösten perusteella asetetuina ehdoin lupa johtaa malminrikastustoiminnan jätteitä Sortavalanjärveen. Kaikki muut suunnat ovat laittomia. Kaivosyhtiö ei ole ollut selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristön pilaaminen jatkuu edelleen.

Etelä-Savon ympäristökeskus ja sittemmin Etelä-Savon ELY-keskus valvontaviranomaisena ei ole riittävällä huolellisuudella ryhtynyt valvontatoimiin - esimerkiksi rikastehiekkajätealtaan padon tiiveyden selvittämiseksi - vaikka ympäristön pilaamisesta sillä on ollut vesinäytteiden analyysituloksia käytettävissään jo vuosia ennen kuin Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut käynnisti kesällä 2021 paikallisilta asukkailta saamiensa tietojen perusteella ympäristön pilaamisen selvittämisen kaivosalueen ympäristössä.

Lautakunta tekee johtopäätökset omista jatkotoimenpiteistään kokouksessa.

Käsittely	Jäsen Jussi Löppönen esitti, että mikäli opinnäytetyö on julkinen asiakirja, se hankitaan lautakunnan käyttöön mahdollisten jatkotoimenpiteiden arvioimiseksi. Ympäristöpäällikkö täydensi päätösehdotustaan jäsen Löppösen esityksellä.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin täydennetyssä muodossaan.
Tiedoksi	Etelä-Savon ELY-keskus